Національний університет
водного господарства
та природокористування

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та природокористування
Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту
Кафедра державного управління, документознавства та інформаційної діяльності

06-14-42

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичних завдань та самостійної роботи
з навчальної дисципліни «Історія української літератури»
для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
за спеціальністю 061«Журналістика»
денної та заочної форми навчання

Національний університет
водного господарства
та природокористування

The methodical pointing is to educational discipline History of Ukrainian literature
for the students of speciality 061 «Journalism»

Рекомендовано
науково-методичною
комісією
зі спеціальності 061
«Журналістика»
Протокол № 2
від 22 грудня 2018 р.

Рівне – 2019

Національний університет водного господарства та природокористування

Методичні вказівки до практичних завдань та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Історія української літератури» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 061 «Журналістика» денної та заочної форми навчання / Шанюк В. І. – Рівне : НУВГП, 2019. – 25 с.

Укладач: Шанюк В. І., к.філол.н., доцент кафедри державного управління, документознавства та інформаційної діяльності.

Відповідальний за випуск: Сазонець І. Л., д.е.н., професор, завідувач кафедри державного управління, документознавства та інформаційної діяльності.

Національний університет водного господарства та природокористування

ЗМІСТ

Вступ
Передмова 4
1. Опис навчальної дисципліни та її структура
1.1. Опис навчальної дисципліни 7
1.2. Теми практичних занять 9
1.3. Контрольні заходи та засоби діагностики 10
1.4. Критерії та шкала оцінюванн 10
1. Тематика практичних занять та запитання длясамостійного опрацювання… 11
2. Індивідульно-навчальне дослідне завдання… 16
3. Питання для підсумкового контролю 17
4. Рекомендована література 20

© Шанюк В. І., 2019

© НУВГП, 2019

Національний університет
водного господарства
та природокористування

ВСТУП

Шановні друзі!

Ви відкриваєте для себе дивовижний маловідомий для пересічного читача шар української культури і, зокрема, літератури X-XVIII століть, що обіймають два величезні періоди – Середньовіччя та Бароко. Це був час, коли література охоплювала практично усі галузі людських знань: релігію, державницьку політику, науку, інженерію, військове ремесло…

Гнане й переслідуване давнє українське слово проникає в незамулені криниці минулого, але не вивчивши досвід предків – не збагнеш сьогодення.

Вірю, що, збагнувши рух слова через віки, Ви осягнете глибини книжників Київської Русі. які торували шляхи сучасним журналістам.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

ENTRY

Dear friends!

You open on your own surprizing not popular for an ordinary reader layer of the Ukrainian culture and, in particular, literature of X-XVIII of centuries which hug two enormous periods – middle Ages and Baroque. This was time, when literature embraced practically all areas of human knowledge: religion, state policy, science, engineering, military handicraft.

The persecuted and pursued old українське word gets to the siltcovered wells of the past, but not learning experience of ancestors - will not understand present time.

Believe that, understanding motion of word through centuries, you will grasp the depths of bookmen of Kyiv Rus. what topyвали ways to the modern journalists.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

ПЕРЕДМОВА

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія української літератури» для студентів, які навчаються за спеціальністю «Журналістика та соціальні комунікації» укладена у відповідності до навчального плану 061 «Журналістика та соціальні комунікації».

Давня українська література XI-XVIII ст. – початковий і найтриваліший період розвитку нашого письменства, його фундамент, на якому пізніше розвинеться нова українська література. Відлік літературного часу починається з XI ст., оскільки найстаріший рукопис Остромирового євангелія датований 1056-1057 рр.

Важливо зрозуміти, що стародавня українська література має особливості, без урахування яких неможливо зрозуміти ні окремих творів, ні розвитку літературного процесу.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Ключові слова: середньовіччя, бароко, Київська Русь, медієвістика, перекладна література, літописи, жанри.

ABCTRACT

An executable code of educational discipline is "History of Ukrainian literature" for students which study after speciality "Journalism and social communications" are celled in accordance with a curriculum a 061 "Journalism and social communications".

Old Ukrainian literature of CHI-XVIII of century is an initial and protracted period of development of our writing, his foundation on which new Ukrainian literature will develop later. The account of literary time is begun with CHI of century, as the oldest manuscript of Остромировоого of gospel is dated 1056 - 1057

It is important to understand that ancient Ukrainian literature has features, without the account of which it is impossible to understand neither separate works nor development of literary process.

Keywords: middle ages, baroque, Kyiv Rus, foreign literature in translation, chronicles, genres.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Метою вивчення навчальної дисципліни є: «Історія української літератури», зокрема «Давня українська література XI – XVIII століття» для ознайомлення студентів-журналістів з розвитком літературного процесу національного письменства упродовж восьми віків, умовами становлення і розвитку універсальної писемності, яка обіймала практично усі галузі духовного й культурного життя населення, літератури, яка, попри несприятливі умови, все-таки розвивалася за висхідним вектором ітяжіла до Західної Європи.

Поставлена мета реалізується через:

а) подання узагальнено-оглядових лекцій, що характеризують основні тенденції та найбільш суттєві моменти розвитку літературина певному історичному етапі;

б)монографічне вивчення творчості тих письменників, у художньому доробку яких загальні тенденції розвитку літературипевного часу отримали найбільш яскраве, ідейно та естетично значуще відображення.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Завдання навчальної дисципліни: переосмислити стереотипи щодо класичної української літератури, осягнення студентами ґрунтовних знань текстів художніх творів, передбачених програмою, розуміння ними провідних тенденційрозвитку літературного процесу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- основні відомості про вершинні явища літературного процесу означеного періоду;
- основні етапи його розвитку, чинники, що вплинули на процес оновлення та модернізацію художніх стилів, методів, форм художньої виразності;
- проблематику та ідейно-тематичну основу художніх творів, особливості їх композиції, сюжету, авторського задуму;
- оптимальний обсяг літературознавчих понять і термінів, необхідних для повноцінного аналізу й інтерпретації художніх текстів, розуміння ними головних закономірностей

розвитку літературного процесу;

вміти:

- робити аналітичний огляд літературно-критичних статей та досліджень щодо творчості окремих персоналій та літературного процесу взагалі;
- виявляти основні проблеми у творі, що вивчається;
- з'ясовувати взаємозв'язок між подіями певної епохи, світоглядом і творчістю письменника;
- виявляти найхарактерніші ознаки творчих методів та напрямів;
- зіставляти різні погляди в ході полеміки, виявляти здатність доводити свої твердження, власну думку, вміти дискутувати;
- аргументувати теоретичні міркування переконливими прикладами;
- визначити місце і значення творчості письменника у розвитку світової культури, а також їх творів (збірки, роману, повісті, поеми тощо) як у творчому доробку митця, так і в літературному процесі даного періоду;
- виявити нові засоби та форми художнього самовираження митця в межах певної доби, течії чи напряму у мистецтві;
- розвивати власне оціночне судження щодо літературно- критичного аналізу вивченого твору в цілому, проблематики, характеристики головних героїв художніх творів, методу та стилю автора;

- виявити нові засоби та форми художнього самовираження митця в межах певної доби, течії чи напряму у мистецтві;

Програма навчальної дисципліни побудована таким чином, що окрім вивчення тем теоретичного курсу необхідним елементом є практичне застосування знань при побудові, редагуванні, аналізі літописних текстів.

Навчальна дисципліна «Історія української літератури» становить практичну необхідність для студентів-бакалаврів за спеціальністю 061 «Журналістика».

Оцінювання рівня знань студентів по даній дисципліні проводиться після кожного практичного заняття.

Як форма проведення практичного заняття - усне опитування,

Національний університет водного господарства та природокористування

1.Опис навчальної дисципліни та її структура

1.1 Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	**Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень**	**Характеристик нанавчальної дисципліни**
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 2	**Галузь знань** 06 «Журналістика»	Нормативна
	Спеціальність 061 «Журналістика»	
Модулів – 2	**Освітньо-кваліфікаційний рівень** – бакалавр	**Рік підготовки:** 1 –й
Змістових модулів – 2		**Семестр:** 2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання –		**Лекції** – 10 год.
Загальна кількість годин – 60		**Практичні** – 10 год.
Тижневих годин		**Лабораторні** – год.
для денної форми навчання: 2 аудиторних – 2 **самостійної роботи студента** –4		**Самостійна робота** – 40 год.
		Індивідуальні – год.
		Вид контролю – залік

Національний університет водного господарства та природокористування

Національний університет водного господарства та природокористування

Зміст програми навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Література Середньовіччя.

Тема 1. Мета та завдання курсу.

1.Передумови виникнення та особливості розвитку давньої української літератури.

2. Проблеми вивчення давнього письменства.
3. Жанрове розмаїття давньої літератури.

Тема 2. Література Київської Русі.

1. Перекладна література:

а) література світська;

б) релігійні книги.

2. Оригінальна література:

а) житія, хождєнія, патерики;

б) літописи («Повість минулих літ», Київський літопис,Галицько- Волинський літопис);

b) ораторська проза («Слово про Закон і Благодать» Іларіона, «Слово о полку Ігоревім», «Слово Кирила Туровського»).

Національний університет водного господарства та природокористування

Змістовий модуль II. Українське бароко.

Тема 3. Українська полемічна література.

1. Полемічна література кінця XVI - поч. XVII ст. як явищебароко.
2. Творча спадщина письменників-полемістів із Острога.
3. Іван Вишенський та його місце в українській полемічнійлітературі.

Тема **4. Шкільна драма.**

1. Діяльність колегіумів і розвиток теорії і практики шкільноїдрами.
2. Жанри драми XVII-XVШ ст. в Україні.
3. Інтермедія і вертепна драма: тематика, образи, художніособливості.
4. Вплив давньоукраїнської драми на літературу XIX-XX ст.

Національний університет водного господарства та природокористування

Тема **5. Творчість Г.С.Сковороди.**

1. Сковорода - поет, автор «Саду божественних пісень» (1750-1780 роки):

а) літературно-естетичні погляди Сковороди;

б) Сковорода як теоретик і практик поезії;

b) життєва програма Сковороди у філософії, поезії, піснях .

2. Вірші Сковороди, які залишилися поза збіркою «Сад божественних пісень».

4. Григорій Сковорода - перший український байкар.

Тематика практичних занять

№	Назва теми	К-ть годин
1	Предмет і завдання курсу. Перекладна та оригінальна література	2
2	Повчання Володимира Мономаха	2
3	Творчість Івана Вишенського	2
4	Шкільна драма	2
5	Поезія та байки Г.Сковороди	2
Всього		**10**

Національний університет водного господарства та природокористування

1.3. Контрольні заходи та засоби діагностики

Контроль за рівнем засвоєнням знань здійснюється шляхом застосування різних форм опитування, написання контрольних робіт на семінарських заняттях, проведення модульного контролю, складання заліку.

При виставленні оцінок (балів) враховуються, насамперед, знання, розуміння й уміння аналізувати конкретні ідеї.

1.4. Критерії та шкала оцінювання

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності студента при оцінюванні результатів поточного контролю з навчальної дисципліни «Інформаційне право» є:

- повнота і вчасність виконання всіх видів навчальної роботи,

передбачених робочою програмою навчальної дисципліни;

- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах;

- вміння аналізувати явища, що вивчаються у їх взаємозв'язкуі розвитку;

- характер відповідей на поставленні питання (чіткість, логічність, лаконічність, послідовність тощо);

- вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних завдань;

- вміння аналізувати достовірність одержаних результатів.

Оцінювання результатів поточного контролю проводиться у розрахунку від 0 до 60 балів. Основними методами оцінювання є:

- аналіз усних відповідей;
- виконання практичних завдань.

Оцінювання виконання завдань здійснюється за такими критеріями (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленими до цілого числа):

0% - завдання не виконано;

40% - завдання виконано частково, висновки не аргументовані і не конкретні, звіт підготовлено недбало;

60% - завдання виконано повністю, висновки містять окремі недоліки, судження студента не достатньо аргументовані, звіт підготовлено з незначним відхиленням від вимог;

80% - завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки несистемного характеру ;

100% - завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

Кількість набраних балів студентом	**Оцінювання за національною шкалою**
90 – 100 балів	зараховано
82 – 89 балів	
74 – 81 балів	
64 – 73 балів	
60 – 63 балів	

35 – 59 балів	не зараховано з можливістю повторного складання
1 – 34 балів	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням курсу

2. Тематика практичних занять та контрольних запитань длясамостійного опрацювання

Пактичне заняття 1. Предмет і завдання курсу. Перекладна та оригінальна література

План

1.Предмет і завдання курсу.
2.Перекладна та оригінальна
література.
3.Біблія та Євангеліє.
4.Літопис Руський.

Література

1. Александров О. Старокиївська агіографічна проза. Одеса:Астропринт, 1999. С. 35-48.
2. Архиєпископ Ігор Ісіченко. Аскетична література Київської Русі. Харків: Акта, 2007. 374 с.
3.Біблія, або Книги Святого Письма Старого й Нового Заповіту.Київ: Видання Українського біблійного товариства, 1993. 1375 с. 4.Білоус П. Естетичне значення давньої української літератури
/Актуальні питання української медієвістики. Житомир, 2009. С. 28-46.
5. Літопис Руський. Київ: Дніпро, 1989. 591 с.
6. Соболь В. О. З глибини віків. Вивчення давньої української літератури в школі. Київ: Зодіак-Еко, 1995. С. 25-44.
7. Сулима В. Біблія і українська література. Київ: Освіта, 1998.400 с.

18.Сліпушко О. Софія київська. Українська література Середньовіччя: доба Київської Русі (X-XIII століття). Київ: Аконіт, 2002. 400 с.

Контрольні питання:

1. Письмово вмотивуйте, чому літописи Повість врем'яних літта Слово о полку Ігоревім належать до різних жанрових форм?

2.Характеристика книг навчальних поетичних Старого Заповіту: 2.1.«Книга Псалмів» (Псалми 1, 51, 149, 150);
2.2.«Книга приповістей Соломонових» (Частина перша);
3.Книги Нового Заповіту:
3.1.«Євангеліє від Матвія» (Нагорна проповідь: гл. 5–7); аналіз 2–3 притч).

Самостійна робота

Поміркуйте над словами І.Франка й дома напишіть замітку обсягом на сторінку

1.«Чим більше призбирується у нас пам'яток старого письменства, чим докладніше ми з ними знайомимося, тим ясніше виринає думка про суцільність літературних традицій і духовних інтересів на протязі довгих віків, що робить широкий підклад для дальшого розвою й мусить відродити національне почуття».

2. «Ми не повинні забувати, що й перед Котляревським у нас було письменство і були писателі, було духовне життя, були люди, що так чи сяк вибігали думкою поза тісний круг буденних, матеріальних інтересів, сяк чи так шукали якихось ідеалів і доріг для їх осягнення».

Практичне заняття № 2. Повчання Володимира Мономаха

План

1.Повчання Володимира Мономаха.
2.Автобіографічні мотиви й лицарська героїка.
3.«Житіє и хожденьє Даниила, Руськыя земли игумена».
4.Зародження мемуарно-пригодницької літератури.

Література:

1.Повість минулих літ: Літопис /Переказ В.Близнеця. Київ: Веселка, 1982. 226 с.
2.Білецький О.І. Від давнини до сучасності: Збірник праць з питань української літератури. Київ: Державне видавництво художньої літератури, 1960. Т.1. 505 с.
3.Возняк М. Історія української літератури: в 2 книгах. Кн. 1. Львів: Світ, 1992. С.98 – 206.
4.Чижевський Д. Історія української літератури (від початків до доби реалізму). Тернопіль: Феміна, 1994. С.114 – 123.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Контрольні запитання:

1. Письмово вмотивуйте, яким, на думку В.Мономаха, має бутисправжній володар?
2.Обґрунтуйте причини виникнення оригінальної літератури.

Самостійна робота

Поміркийте над висловлюваннями:

1. «Фактично вся література Київської Русі значною мірою була підпорядкована одній меті - утвердити перевагу християнства над язичництвом, ідеологічно обгрунтувати доцільність прийняття християнства, показати торжество християнства на Русі».

О.Мишанич

2. «Середньовічний "письменник прагне ввести свою творчість у рамки літературних канонів, намагається писати про все "як належить", хоче підпорядкувати літературним канонам все те, про що він пише, проте переймає ці етикетні норми із різних сфер: із церковних уявлень, із уявлень дружинника-воїна, із уявлень придворного, з уявлень теолога і т.д."

Д.Лихачов

3. «Моральні норми, які утверджуються книжниками Русі,- смиренність, тихість ("кротость") як дар упокорювати власний гнів, бути вибачливим до слабкостей іншого, негнівливість...

"Страх Божий" письменники Середньовіччя хотіли бачити в кожному, до кого були звернені слова їхніх книжок.

Іншою загальноморальною нормою було "казання правди", правдолюбство...

Чи не найбільше осуджувалося середньовічними письменниками-книжниками порушення даного слова, а тим більше клятви. Це вважалося чи не найбільшим гріхом, за який рано чи пізно неминуче буде розплата як кара Господня».

В.Яременко

Пчсьмово сформугюйте основу кнчжної мудрості у давні часч.

Практичне заняття № 3

План

1. Модель біографії Івана Вишенського, прийнята наукою.
2. Світогляд письменника, його особливості.

3. Провідні твори письменника, проблема їх поширення і впливуна українську культуру.
4. Особливості стилю послань І.Вишенського.
5. Історична основа, проблематика, образи “Послання до єпископів”.

Література:

1. Микитась В. Іван Франко як дослідник давньої української літератури. Київ: Наукова думка, 1988. 317 с.
2. Поплавська Н. Полемісти. Риторика. Переконування. Тернопіль: ТНПУ, 2007. 379 с.
3. Сулима В. Біблія і українська література. Київ: Освіта, 1998. - С. 120-145.
4. Ушкалов Л. Феномен української полемічної літератури / Л. Ушкалов / Ушкалов Л. Есеї про українське бароко. Київ: Факт, 200б. С. 121-132.
5. Франко І. Іван Вишенський і його твори. Зібр. творів: в 50 т. Т. 30. Київ: Наукова думка, 1981. С. 7- 211.
б. Шевчук В. Муза Роксоланська: кн. 1. Київ: Либідь, 2004. С. 200-214; 243-254; 284-297.

Контрольні питання:

1. Законспектувати статтю: Паславський І. “Писав мандрованець, якого звуть Вишенським“. *Дзвін.* 1991. №1. С. 152-160.
2. Виписати цитати до образів “Послання до єпископів”.
3. Скласти 5 тестів за твором.

Національний університет водного господарства

Самостійна робота

Поміркуйте над висловлюваннями:

1. «Треба було надзвичайних обставин, щоб чоловікові невисокого роду було можливо пізнати тодішнє життя у всій різнорідності його явищ та потім вирватися з нього і станути на такім високім становищі, з якого видно було ясно значення тих явищ, не зовсім ясне навіть для людей високопоставлених на драбині тодішньої суспільності. Треба було йому основно зректися того світу з усіма його привабами та спокусами, з усею його моральною байдужістю або й гнилизною, щоб викресати зі своєї душі такий могутній огонь, який горить у писаних словах Вишенського і не перестає й досі промовляти до нашого серця».

І.Франко

2. «Оцінка творчості Вишенського неоднозначна в нашій історико-філософській літературі. Одні дослідники зображають його мислителем демократичного напряму, виразником і захисником трудящих, селянсько-плебейських мас. Інші - заперечують демократизм Вишенського, звинувачують його в байдужості до свого народу, конформізмі, критиці представників третього стану як носіїв нової ідеології. І справді, І.Вишенський як неординарний мислитель іноді доходив до краю в оцінці тих чи інших подій, хоча в цілому був послідовний в однозначності боротьби з католицизмом та уніатством, боротьби проти соціального і національного гноблення українського народу».

М.Русин

Поміркуйте, що ж оминули дослідники? Напишіть замітку про письменника.

Практичне заняття №4. Шкільна драма

План

1. Діяльність колегіумів і розвиток теорії і практики шкільноїдрами.
2. Жанри драми XVII-XVШ ст. в Україні.
3. Інтермедія і вертепна драма: тематика, образи, художніособливості.
4. Вплив давньоукраїнської драми на літературу XV-XX ст.

Література:

1. Білоус П. В. Історія української літератури XI-XVII ст. Київ:ВЦ Академія, 2009. С. 324-341.
2. Білецький О. Українська драматургія XVII-XVШ ст. / О. Білецький /Матеріали до вивчення історії української літератури
: в 5 т. - Київ, 1958. Т. 1. С. 468-480.
3. Грицай М. Українська драматургія XVII-XVШ ст. Київ.: Вища школа, 1974. 200 с.
4. Гудзій М. К. Українська інтермедія XVII-XVШ ст. Київ: Вищашкола, 1960. С.-5-30.
5. Слово многоцінне. Хрестоматія української літератури XV-XVIII ст. : в 4 кн. /упоряд. В. Яременко, Вал. Шевчук. Кн. 4. Київ: Аконіт, 200б. С. 36-95, 573-596, 667-709.
6. Сулима М. Українська драматургія XVП-XVIП ст. Київ: ПЦ «Фоліант», ВД «Стилос», 2005.

Контрольні запитання:

Письмово поясніть, у чому виявився вплив шкільної драми на створення професійного українського театру?

Самостійна робота

Чому в часч пізньоso середньовіччя українці масово навчаються в європейськчх універсчтетатах?

1.«У Краківському університеті вихідці з України навчалися від початку його заснування (1364 р.). Тільки в XV-XVI ст.ст. тут отримали освіту 800 українців. При Краківському і Празькому університетах вже у XIV ст. існували спеціальні гуртожитки для українських та білоруських студентів ("рутенів" та "литвинів"). Вихідці з України вчилися і в інших зарубіжних університетах - в знаменитій паризькій Сорбоні, в протестантських університетах Німеччини - Гейдельберзькому, Вітенберзькому, Лейпцізькому, Лейденському та ін Вчилися українські студенти також в Італії
- в Болоньї і Падуї. У списках Падуанського університету XVIIст. значаться 2 тисячі українців».

З.Хижняк

Практичне заняття №5

План

1. Загальна характеристика поетичної спадщини Г.Сковороди.
2. Структура збірки “Сад божественних пісень“.
3. Характер взаємодії епіграфів і текстів. Біблійна основа творів.
4. Пейзажні вірші – нове явище тогочасної української літератури.
5. Актуалізації панегіричної поезії у творчості Григорія Сковороди.
6. Ритмомелодика і строфіка віршів, синтез традиції силабічноговіршування та народної пісні.

Художні тексти читати за виданнями:

- Давня українська література: Хрестоматія / Упоряд. М.Сулима. Київ: Освіта, 1993. С. 580-614.
- Сковорода Г. Вірші. Пісні. Байки. Діалоги. Трактати. Притчі. Прозові переклади. Листи / Упордк., примітки та вступ. ст. І.Іваньо. Київ: Наукова думка, 1983. 542 с.
- Сковорода Г. Сад божественних пісень / Підготовка тексту, передмова та коментарі Л.Ушкалова. Харків: Майдан, 2002. 128 с.
- Сковорода Г. Твори: в 2т. Київ: ТОВ Видавництво Обереги, 2005. Т.1. 528 с.
- Давня українська література X-XVIII ст. Твори: Для серед. таст. шк. віку / Упорядкув. текстів, передм., підготов. комент., прим. та навч.-метод. матеріалів О.Сліпушко. Київ: Школа, 2005. 387 с.
- Слово многоцінне. Література пізнього бароко (1709-1798 рік) / Уп. Вал.Шевчук, В.Яременко. Київ: АКОНІТ, 2006. Кн.4. 800 с.

Література:

1. Барабаш Ю. Знаю Человека... Григорий Сковорода: Поэзия: Философия. Жизнь / Ю. Барабаш. - Москва: Худ. литература, 1989. - 334 с.
2. Білоус П. В. Історія української літератури XI-XYIII ст. Київ : ВЦ Академія, 2009. С. 375-386.
3. Береза І. Ю. Образи давньоукраїнських письменників в літературі XIXст. / Проблеми вивчення української та зарубіжної літератури і культури. Миколаїв, 2000. С. 3-11.

4. Микитенко Ю. О. Антична спадщина і становлення нової української літератури. Київ : Наук. думка, 1991. С. 18-58.

5. Мишанич О. В. Григорій Сковорода. Київ : Наук. думка, 1994. 90 с.
6. Сулима В. Біблія і українська література. Київ: Освіта, 1998. С. 151-172.
7. Ушкалов Л. Українське барокове Богомислення: Сім етюдів про Григорія Сковороду. Харків: Акта, 2001. 218 с.
8. Ушкалов Л. Есеї про українське бароко. Київ: Факт, 2006. С. 133-161.
9. Шевчук Вал. Муза Роксоланська. Кн. 2. Київ: Либідь, 2005. С. 579-607.

Контрольні запитання: Письмово поясніть заповіт Григорія Сковороди: «Світ мене ловив, але не спіймав».

Самостійна робота

Поміркуйте над висловлюваннями:

1. «Якщо держави і князі ушановували поетів і винагороджували їхню творчість не тільки схваленням і захопленням талантом і вченістю, то поети намагались відплатити похвалами, уявляючи, що вони роздають уславленим безсмертя. В ту епоху створилася дуже висока оцінка ролі письменника: адже тільки завдяки його праці нащадки пізнають предків, тільки письменник дає людині або вічну славу, або пінну ганьбу».

В.Перетц

2. «Всі ці панегірики - шкільні вправи, але вони свідчать, з якою пожадливістю в стінах школи ловилося все, що могло Цікавити українського патріота в діяльності захисників його батьківщини й народності. У віршах, складених з приводу сумних подій XVII ст.

... звучить живий настрій того часу і не треба бути навіть знавцем епохи, а мати лише хоч гчрохи чуття, щоб побачити під незграбною формою спільного, штучного вірша глибоке душевне піднесення або турботу.

Національний університет
водного господарства

В.Перетц

Чим пояснюють ці слова трагедію Григорія Сковороди?

3.Індивідуальне навчально-дослідне завдання

Індивідуальне навчально-дослідне завдання передбачає пошук
та опрацювання рекомендованої літератури та підготовку рефератів, спрямованих на розвиток самостійності та ініціативності.

Номер завдання визначається за порядковим номером списку в академічному журналі.

Тема рефератів

3. 1. Завдання для самостійного опрацювання

З метою поглиблення вивчення дисципліни «Давня українська література» та набуття навичок і вмінь самостійно аналізувати та обґрунтувати висновки у процесі вивчення дисципліни, студенти пишуть наукові повідомлення, реферати затакими темами:

Національний університет
водного господарства
та природокористування

1.«Велесова книга» - художня історія українського народу.

2.Історія відкриття пам’ятки.

3.Питання автентичності: оригіналу (IX ст.) та пізнішої копії (XVI ст.).

4.Своєрідність хронології та змісту літопису.

5.“Велесова книга” – художня історія українського народу.

6. Відображення поетичного космосу давніх українців.

7. Міфи і боги – синкретичність світовідчуття наших пращурів.

8. Авторська концепція патріотизму в контексті експансіїВізантійської імперії.

9. Публіцистичний пафос літературних сюжетів збірки.

10. Поясніть походження назви “слов’яни”, підтвердивши цецитатами із твору.

11. Охарактеризуйте двох-трьох давніх богів, які згадуютьсяу “Велесовій книзі”.

12. Охарактеризуйте кількох персонажів із “Велесової книги”. Які події з ними пов’язані?

13. Виникнення і шляхи розвитку давньої літератури.

14. Основні етапи вивчення давньої української літератури.

15. Вплив освіти та книгодрукування на розвиток давньої

української літератури.

16. Гуманістичний пафос давньої української літератури.

17. Загальна характеристика періодів історії давньої української літератури.

18. Перекладна література кисворуського періоду: час і причини появи. Перший південнослов'янський вплив.

19. Біблійні книга Старого і Нового заповітів. Форми перекладу біблійних книг. Найвідоміші переклади.

20. Жанрова система перекладної літератури Київської Русі.

21. Виникнення літописання: час, причини. Характеристиканаукових гіпотез формування жанру.

22. Реалізація ідеї незалежності Руської землі у літописанні XII-XIII ст.

23. "Повість врем'яних літ": історія створення, редакції. Композиція літопису. Поняття "літописна людина".

24. "Повчання дітям" Володимира Мономаха- час і причини написання, композиція, обрат ідеального князя, автобіоірафізм твору.

25. Ідейний зміст "Слова про Ігорів похід", реалізація ідеї незалежності у композиції твору.

26. Система образів "Слова про І горі в похід". Образ Руської землі.

27. Відображення історії і сучасності у "Слові про Ігорів похід".

28. Житійна література Київської Русі. Княжі житія. Образ князя-мученика.

29. Паюмницька література Київської Русі. Загаїьний зміст таголовна ідея "Ходіння" Даниїла.

30. Полемічна література як своєрідна публіцистика на зламіXVII ст. Час і причини виникнення, шляхи розвитку.

31. Іван Фрапко як дослідник творчості Івана Вишенського.

4. Питання для підсумкового контролю

1. Апокрифічна література (проналізувати 2 твори на вибір).
2. Загальна характеристика оригінального письменства.
3. Дохристиянський період. “Велесова книга” (історія відкриття, своєрідність хронології та змісту, відбаження вірувань давніх

Національний університет
водного господарства
та природокористування

українців, авторська концепція патріотизму в контексті експансії Візантійської імперії).

4.Літописи. “Повість временних літ”. Християнська концепція історії та патріотичні акценти. Проаналізувати 2-3 оповідання на вибір.

5.Літописи. Київський літопис. Літописне оповідання про похід князя Ігоря проти половців і “Слово о полку Ігоревім”.

6.Літописи. Галицько-Волинський літопис (образ ДанилаГалицького. Образ співця Митуси).

7.“Поученіє” Володимира Мономаха. Ідеальний тип правителя.

8.Ораторське письменство. Проповідь. (“Слово о Законі і Благодаті).

8.Києво-Печерський патерик (історія виникнення, складові частини). Аналіз 2-3 оповідань (за вибором).

9.Впливи Ренесансу в українській літературі.

10. Поема “Роксоланія” Ф.Кльоновича. Містично-етнографічний підхід до зображення життя українского народу періоду козаччини.

11. Ренесансні мотиви передмови до трактату “Прогностична оцінка 1483 року” Ю.Дрогобича.

12. Поезія П.Русина (“Похвала поезії”,”Пихід зими”). Тематика і стиль.

13. Публіцистика С.Оріховського (“Про турецьку загрозу”, “Напучення королю Сигізмунду II Августу”)

14. Поблеми політичної культури. Рекомендації щодо облаштування держави.

15. “Духовноє завіщаніє” В.Загоровського. Турбота про освіту, культуру. Ідея доброчинності.

16. Характеристика українського Бароко як літературного стилю.

17. Полемічна література 16-17 ст. Основа полемічної літератури.

18. Основна проблематика пролемічної літератури (на конкретних прикладах: “Ключ царства небесного” Г.Смотрицького, “Пересторога” невідомого автора, “Тренос” М.Смотрицького).

19. Барокові вірші І. Величковського. 20.Поезія К.Зиновієва.

20. Ораторське письменство. І.Галятовський “Ключ розуміння”. 22.Розвиток традиції літописання в українській літературі 17-18 ст. (козацькі літописи).

23. Індивідуальна манера письма та позиція автора в козацькихлітописах.
24. Публіцистична загостреність “Історії русів”, її значення вутвердженні української самосвідомості.
25.Багатство етично-проблематики в літературно-філософськихтворах Г.Сковороди.
26.Проповідь вищих духовних цінностей у збірці “Сад божественних пісень” Г.Сковороди.
27.Суспільне спрямування тематики збірки “Басни Харьковскія”Г.Сковороди.
28. Низове бароко. Бурлеск і травестія у творах давньої літератури та їх роль у формуванні нового українського письменства.
29. Пріоритет сміхового елементу в літературі XYIII ст. як вияв кризи національної культури.
30.Перекладна література Київської Русі:
32.Біблійна література (аналіз на вибір).

Рекомендована література

Базова

1.Білоус П. Історія української літератури XI–XVIII ст.: навч. посіб. Київ: ВЦ Академія, 2009. 424 с.
2.Велесова книга: Легенди. Міти. Думи. Київ: Індоєвропа, 1994. 234 с.
3.Возняк М. С. Історія української літератури: в 2-х книгах. Кн.1. Львів: Світ, 1992. б96 с.
4.Волинський П. К., Пільгук І. І., Поліщук Ф. М. Історія української літератури. Давня література. Київ: Вища школа, 1969. 432 с.
5.Грицай М. С., Микитась В Л., Шолом Ф. Я. Давня українська література. Київ: Вища школа, 1978, 1989. 415 с.
6.Грушевський Михайло. Історія української літератури: в б-ти т. 9-ти книгах. Т. II, III, IV (кн. I–II), V, VI. Київ: Либідь, 1993.
7.Драгоманов М. Малороссия й её словесности / Драгоманов М.Вибране: «Мій задум зложити в очерк історію цивілізації на Україні». Київ: Либідь, 1991. С. 5-45.
8.Єфремов С. С. Історія українського письменства. Київ: Femina, 1995. С. 19–232.
9.Історія української літератури: в 2-х т. Київ: Академія, 1988. Т. 1. 422 с.

10. Матеріали до вивчення історії української літератури. Київ: Радянська школа, 1959. Т. 1. 398 с.
11. Полєк В. Т. Історія української літератури X–XVII ст. Київ: Вища школа, 1994. 144 с.
12. Радзикевич Володимир. Історія української літератури. Давня і середня доба. Детройт. 1955. Т. 1.124 с.
13. Соболь В.О. З глибини віків. Вивчення давньої української літератури в школі. Посібник для вчителя. Київ: Зодіак-ЕКО, 1995. 192 с.
14. Степанишин Борис. Українська словесність від прадавніх часів до середини XIX століття. Тернопіль: Підручники і посібники, 1999. 272 с.
15. Франко І. Історія української літератури. Ч.1. Від початків українського письменства до Івана Котляревського. Зібр. творів: У 50 т. Київ: Наукова думка, 1983. Т. 40. С. 7–372.
16. Чижевський Д. І. Історія української літератури від початків до доби реалізму. Київ: Просвіта, 1994. С. 16–305.
17. Шевчук Вал. Загадкова "Велесова книга". Хроніка-2000. 1994. №3-4. С.61-65.
20. Шевчук В. Муза Роксоланська. Українська література XVI–XVIII століть: в 2 кн. Кн. І: Ренесанс. Раннє бароко. Київ: Либідь, 2004. 400 с.; Кн. ІІ: Розвинене бароко. Пізнє бароко. Київ: Либідь, 2005. 728 с.

Довідкова література:

1. Дзюба Олена, Павленко Ганна. Літопис найважливіших подій культурного життя в Україні (X – середина XVII ст.). Посібник-довідник. Київ: Артек, 1998. 187 с.
2. Лесин В. М. Пулинець О. С. Словник літературознавчих термінів. Київ: Радянська школа, 1965. 485 с.
3. Літературознавчий словник-довідник. Київ: Академія, 1997. 752 с.

Допоміжна: тексти:

1. Хрестоматія з давньої української літератури. Київ: Радянська школа, 1967. 587 с.
2. Давня українська література. Хрестоматія / Упорядкування, передмова та коментарі М. М. Сулими. Київ: Освіта, 1991. 665

с.(та наступні перевидання).
3. Карпенко М. Велесова книга (Переспіви). Київ: Український Центр духовної культури., 1998. 180 с.
3. Українська література XI–XVIII ст. Хрестоматія з коментарями. Упорядк. Є.А. Карпіловська, Л.О. Терповицька. Чернівці, 1997.- 572 с.
4. Антологія української поезії: в б-ти т.Київ: Дніпро, 1984. Т. 1. 454 с.
5. Золоте слово. Хрестоматія літератури України-Русі. двох книгах. За ред. В. Яременка. Київ: Вид-во "Аконіт", 2002. 800 с.
6. Українська література XIV–XVI ст. Київ: Наукова думка, 1988. 600 с.
7. Українська література XVII ст. Київ: Наукова думка, 1987. 608 с.
8. Українська література XVIII ст. Київ: Наукова думка, 1983. 696 с.
9. Слово многоцінне. Хрестоматія української літератури, створеної різними мовами в епоху Ренесансу та Бароко XV–XVIII століть. В 4-х книгах.Упоряд. В. Шевчук, В. Яременко. Київ: Аконіт, 2006.

Інтернет ресурси

1. «Ізборник». Історія України IX-XVIII ст. Першоджерела та інтерпретації. Електронна бібліотека давньої української літератури. Українські літописи, хроніки, житія, апокрифи, граматики, лексикони, історично-мемуарна проза, перекладні та поетичні твори, Слово о полку Ігоревім тощо. URL: http://litopys.org.ua/ (дата звернення: 21.06.2019).
2. Білоус П.В. Літературна медієвістика. Вибрані студії: у 3 т. URL:http://chtyvo.org.ua/authors/Bilous_Petro/Literaturna_mediievistyka_Vybrani_studii_T1/ (21.06.2019).
3. 4. http://www.nbuv.gov.ua – Національної бібліотеки України ім.В.І. Вернадського (дата звернення: 21.06/2019).
5. http://www.catalogue.nplu.org – Національна парламентська бібліотека України. (дата звернення: 21.06.2019).